

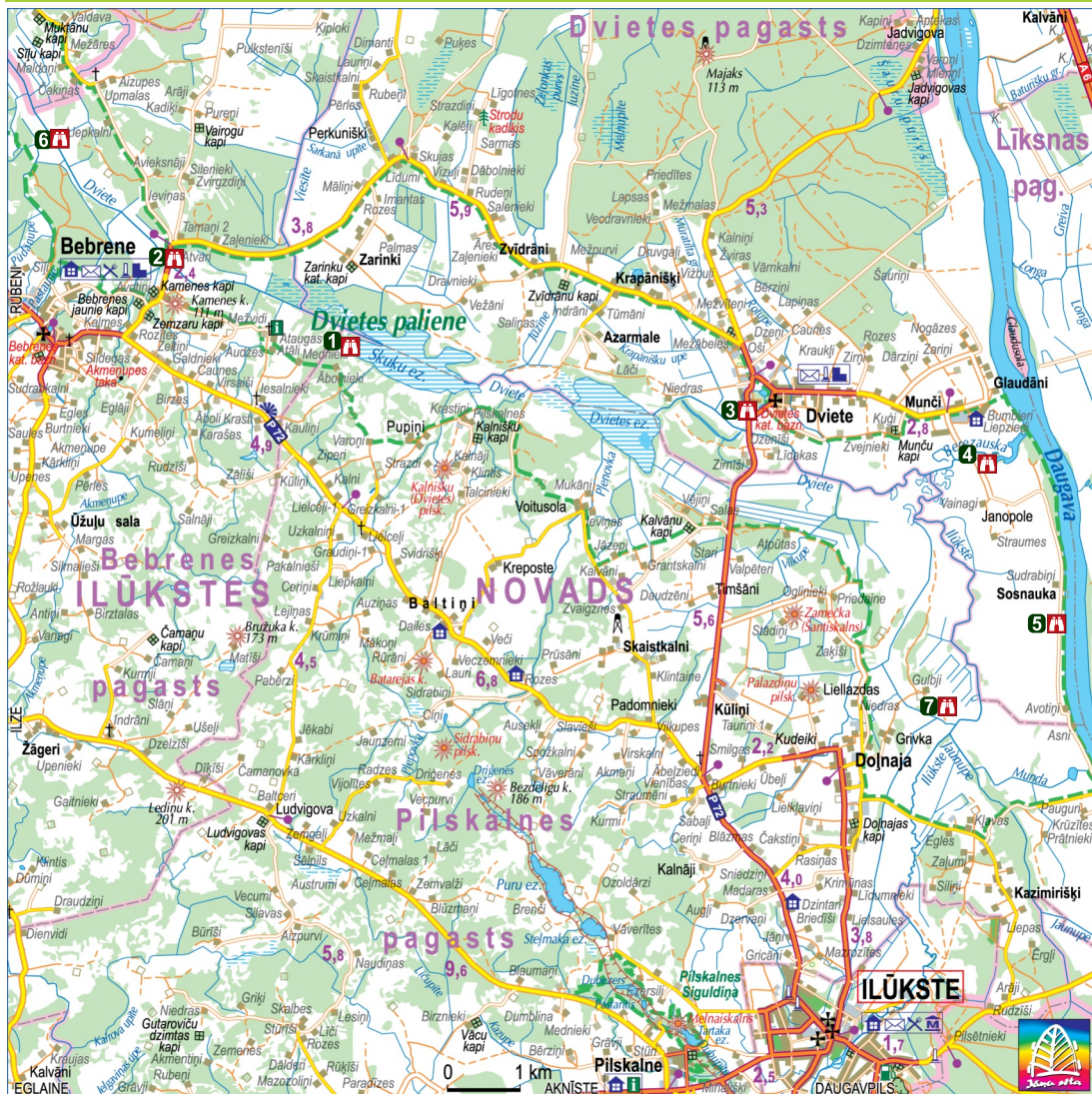

PUTNU DVIETES PALIENĒ

PUTNU
VĒROTĀJIEM

Dviete aicina!

Dabas parka teritorijā var brīvi staigāt, braukt ar velosipēdu, ar auto (pa ceļiem), vērot putnus un dzīvniekus, braukt ar airu laivām. Telsu ceļšana un ugunsgrūdu kurināšana ir atļauta tikai ar mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās. Vērojot migrējošos putnus, jācenšas mazināt dažāda veida traucējumus to atpūtas un barošanās laikā.

Putnu vērotāji Dvietes tornī diennakts putnu vērošanas sacīkstēs

Dviete kā vieta ir interesanta gan ļoti pieredzējušiem putnu vērotājiem, jo šī ir reālākā vieta Latvijā, kur mēģināt atkārtoti novērot kaimiņos Baltkrievijā ligzdojošo pundurērgli un potenciāla vieta grīšļu kauka ligzdošanai. Taču tā būs interesanta arī ikvienam putnu vērošanas iesācējam, jo īpaši pavasarī, kad zosu skaits plašajās palienēs ir līdzvērtīgs Dziesmu svētku Lielkoncerta atmosfērai.

Dvietes palienes dabas parks ietver savā ziņā unikālu dabas teritoriju – Dvietes senleju ar Skuķu un Dvietes ezeriem un tai pieguļošās palieņu pļavas, kas palu laikā darbojas kā sava veida Daugavas ūdeņu uzkrājējs. Senleja ātri uzņem lielas palu ūdeņu masas, upēm tekot otrā virzienā, bet vēlāk lēnām atdod, mazinot plūdus Daugavas ielejas krastos. Dvietes senlejas ūdens līmeņa svārstību īpatnības ir īemeslis savdabīgajai ekosistēmai, kas ir nozīmīga augu un putnu dzīves vieta gan migrāciju, gan ligzdošanas laikā.

TŪRISMA PAKALPOJUMI

Tuvākās naktsmītnes:

- 1 Strauti, 29115491
- 2 Dailes, 29127946
- 3 Liepziedi, 29466687
- 4 Rozes, 29197182
- 5 Dzintari, 26481223
- 6 Rubeni, 28354070

Ilūkste: 1 Pie torņa, 22427969

Ilūkste: 2 Glenda, 29368657

Ilūkste: 3 Ilūkste, 65462175

4 Bebrene Profesionālā vidusskola, 65444530

Atpūtas vietas: Pie Dvietes tilta ("Siliņš"), Putnu salā pie informācijas centra "Gulbji" un Akmeņupes dabas takā pie Bebrene

Veikali: Bebenē, Dvietē, Ilūkstē

Ēdināšana: Ilūkste, Bebenē (iepriekš piesakoties)

Bankomāti: Ilūkste, Daugavpils

DUS: Pilskalne, Dviete

Gidi: Benita Štrausa - Bebrene pagasta tūrisma organizatore. Viņas pārziņā ir dzīvei savvaļā pielāgotu govju un zirgu aploks Putnu salā. Tālrunis: 26109353.

Informācija:

www.celotajs.lv, 67617600

www.dviete.lv

www.ilukste.lv, 65440826, 20219694

www.bebrene.lv, 65407909, 26109353

Par putniem: www.putni.lv, www.lob.lv un savu novērojumu ziņošanai:

www.dabasdati.lv

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

DVIETES PALIENES - PUTNIEM NOZĪMĪGA TERITORĪJA

Dvietes paliene ir putniem nozīmīga vairāku būtisku iemeslu dēļ:

- Teritorijā konstatētas vairāk nekā 40 Latvijas vai Eiropā reti sastopamas un aizsargājamas sugas;
- Pavasara un rudens migrācijas laikā te atpūšas un barojas līdz 30 000 putnu;
- Vairākām retām sugām tā ir arī nozīmīga ligzdošanas vieta valsts mērogā – īpaši griezei, ormanītim un ķikutam;
- Vairākām retām sugām tā ir arī nozīmīga barošanās vieta ligzdošanas laikā – piemēram, mazajam ērglim, melnajam stārķim;

Kā nokļūt?

Ar sabiedrisko transportu ceļojums 4,5h garumā līdz Ilūkstei, tuvumā iespējams nakšņot un tad sasniegt Dvieti jau nākamajā rītā (vai vasarā – doties nakts ekskursijā). Un tad vēl pēc dienas ar agro rīta autobusu var būt pl. 10:00 Rīgā, ja tas ir ceļojuma beigu un sākuma punkts. Ar automašīnu no Rīgas puses tie ir nepilni 200 km un ieteicams braukt caur Valli un Neretu. Atpakaļ var braukt arī gar Daugavu vismaz līdz Jēkabpilij, kas arī ir interesants ceļš no putnu un ainavas vērošanas viedokļa.

Piemērotākais putnu vērošanas laiks

Piemērotākais laiks Dvietes apmeklēšanai ir aprīlis un maija sākums, kad putnu vērošanu var apvienot ar iespaidīgiem palu skatiem teritorijā uzturas lielākais skaits caurceļojošo zosu un citu ūdensputnu. Taču šeit būs interesanti arī citos gadalaikos.

Piemērotākās putnu vērošanas vietas

- 1 Putnu vērošanas tornis Skuķu ezera DR krastā
- 2 Bebrene tilta (Slobodas tilts) apkārtnē
- 3 Dvietes tilta apkārtnē
- 4 Munču tilta apkārtnē un ceļš
- 5 Lauki gar Daugavu uz D no Munčiem
- 6 Pļavas pie Kaldabruņas
- 7 Doļņajas apkārtnē

Citas tuvākās interesantās putnu vērošanas vietas:

Baltkrievijas un Krievijas pierobeža kopumā ir maz apsekota un plašākai putnu vērošanai nezināma teritorija, kur vienmēr pastāv iespējas kādam patiesam pārsteigumam. Viena no savdabīgām specifiski kairveidīgo putnu (arī Kaspijas kaijas) vērošanas vietām ir Demenē esošā Daugavpils atkritumu izgāztuve – 50 km attālumā. Tas gan vairāk piemērots pieredzējušiem putnu vērotājiem.

Citas aktivitātes

Vērts apmeklēt informācijas centru „Gulbjos” Putnu salā pie Bebrene – īpaši laba bebru ekspozīcija. Tāpat interesanta ir blakus esošā etnogrāfiskā kolekcija „Atālu” bijušajā rijas ēkā, kur īpašu uzmanību pelnījuši arheoloģiskie atradumi no apmetnēm, kas, iespējams, bijušas no pirmajām apdzīvotajām vietām Latvijas teritorijā pēc ledus laikmeta beigām. Abas vietas ir blakus stāvlaukumam, no kurienes sākas ceļš uz putnu torni. Bebrene pils ir interesanta no kultūras viedokļa, bet plašais un vecais pils parks – arī putnu vērošanai.

Citus aktīvā tūrisma maršrūtus meklējiet www.celotajs.lv!

NOVĒROJAMĀS PUTNU SUGAS

Dažu gadu ilgstoša lietus laikā paliene pārplūst arī vasaras beigās vai rudenī, bet citkārt strauji atkušņi izraisa lielus palus jau janvārī vai februārī. Protams, ka putnu vērošana būs atkarīga no katras sezonas īpatnībām, bet ainavisko daudzveidību te var baudīt ikvienā gada laikā.

PAVASARIS

Galvenā uzmanība pavasarī ir sekošana līdzi laika apstākļiem. Līdz ar sniega kušanu un paliem jau marta beigās te parādās pirmās migrējošās zosis, kuras tomēr vislielākajā skaitā vērojamas aprīlī. Pieredzējušiem putnu vērotājiem te noteikti vērts meklēt reto sarkankakla zosi, kuras migrē vairāk pa „Austrumu ceļu” – arī citas retākas zosu sugas. Kopā ar zosīm lielākā skaitā novērojamas pīles: garkakļi, krīkļi, mazākā skaitā priekšķes, platknābji, brūnkakļi u.c. Caurceļošanas laikā redzamas arī bridēju sugas un citi putni, piemēram, zilrīklīte, vēlāk jau maijā – kukaiņu piekūns un baltspārnu zīriņš. Noteikti vērts apbraukāt plašāku teritoriju un ilgāk uzkavēties Dvietes putnu vērošanas tornī.

VASARA

Dvietes šarms vasarā, īpaši siltajā jūnijā un jūlijā sākumā ir tieši naktsputni. Vasaras naktīs Dvietes palienē dzirdams kārtīgs griežu koris (kopā dabas parkā uzskaitīti ap 100 griežu tēviņu). Tās var dzirdēt tieši no ceļiem, taču ejot pļavā, jāreķinās, ka var būt mitrs un dažkārt pat cilvēka auguma zāle. Līdzīgi pļavas naktsputni ir ormanīši, dumbrcāji, lakstīgalas, upes un kārklu ļauķi. Reizēm dzirdamas arī paipalas un laukirbes, kā arī īpatnējie priekšķu saucieni vai pie ārkārtējas veiksmes var noraudzīties purva pūces elegantajā lidojumā. Daudzu „blējošu” mērkažu ielenkumā drošā vietā atrodas Dvietes privilēģija – viens no lielākajiem Latvijas ķikutu riestiem. Tuvāk ezeriem dzirdami lielā dumpja dobjie „pūtieni”.

Dienas laikā gandrīz katreiz kādā ceļmalā izdodas sastapt laukirbju dižģimenes, bet palienē barojas vairāki mazie ērgļi vai dažkārt melnais stārķis. Īpaša vieta ir ūdensaugiem bagātais Skuķu ezers, kur var paveikties sastapt baltspārnu zīriņus un dažādas citas grūtāk novērojamas putnu sugas. Pastāv iespēja meklēt zilrīklīti ligzdojam, lai arī novērota viņa šeit tikai maija mēnesī. Greznās Dvietes baznīcas tuvumā esošo nelielo dīķi iecienījušas ūdensvistiņas, bet tuvāk Daugavai nav brīnums sastapt arī jūraszāgatu.

RUDENS

Dvietes palienes ainaviskums rudenī ir pārsteidzošs, ko sagādā Augšzemes augstienes pārskatāmība. Agrā rudenī te nācies novērot balto gārni, vēlāk arī lielus dzērviņu barus. Pirms aizlidošanas te pulcējas balto stārķu pūji. Atkarībā no slapjuma daudzuma – reizēm vērojami arī dažādi bridējputni. Īpaši interesanta ir Daugavas piekraste. Var skatīt pārlidojošās zosis, taču rudens putnu migrācija ir vairāk izkliedēta un nekoncentrējas kādā noteiktā vietā.

ZIEMA

Galvenā šīs vietas vērtība ir pļavas un ūdens, kāpēc arī nav brīnums, ka ziemā šo vietu pārņem cieņas pilns stingums. Aizsaluša Skuķu ezera krastos klauzina kād baltmugurdzenis, Dvietes parkā skajāk uzvedas vidējais dzenis, starp sniegiem un šķūņiem klaiņo laukirbju bariņi. Taču gan ziemā, gan citkārt apskates vērtas ir savvaļas zirgu un Augšzemes (Highlander) govju ganības Bebreņu pusē. Bebreņē meklējama Akmeņupītes dabas taka, kur neliels stends veltīts parastākajām putnu sugām, kas tur sastopamas – piemēram, parastais ķeģis.

1 Grieze *Crex crex*

2 Baltais stārķis *Ciconia ciconia*

5 Laukirbe *Perdix perdix*

7 Lielais dumpis *Botaurus stellaris*

9 Brūnā čakste *Lanius collurio*

PUTNU VĒROŠANAS LABAS PRAKSES PRINCIPI

- Netrāmi un lieki netraucē putnus
- Atceries, ka dabā visas putnu sugas ir vienlīdz nozīmīgas
- Saudzē putnu dzīvesvietas
- Cieni citu cilvēku tiesības un nepārkāp savējās
- Pieraksti savus novērojumus
- Dalies ar savām zināšanām pārdomāti
- Centies uzzināt vairāk

3 Ormanītis *Porzana parva*

6 Baltmugurdzenis *Dendrocopos leucotos*

8 Baltspārnu zīriņš *Chlidonias leucopterus*

10 Parastais ķeģis *Carduelis flammea flammea*

11 Niedru lija *Circus aeruginosus*

Apzīmējumi: ■■■■ - suga novērojama regulāri, ■■■■■ - suga novērojama neregulāri, * - dzirdamas šo sugu balsis

Vērojamā suga	Vērošanas laiks											
	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1 Grieze *					■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		
2 Baltais stārķis			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		
3 Ormanītis *				■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■			
4 Zosis			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■			■■■■■		
5 Laukirbe	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
6 Baltmugurdzenis	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
7 Lielais dumpis *				■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		
8 Baltspārnu zīriņš					■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■			
9 Brūnā čakste					■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		
10 Parastais ķeģis	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■							■■■■■	■■■■■
11 Niedru lija				■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		

"Lauku ceļotājs"

Kalneciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija
T: +371 67617600, F: +371 67830041
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

www.celotajs.lv

Teksts: A.Klepers
Foto: A.Klepers, V.Larmanis,
J.Jansons, G.Lapiņa